
Dendrokronologisk undersøgelse af prøver udtaget fra 'Årestua' Kveste, Valle kommune, Agder fylke, Norge

NNU Rapport 69 – 2023

Claudia Baittinger og Niels Bonde

Dalseg

Foto: Eivind Dalseg

Dendrokronologi

Nationalmuseet
Miljøarkæologi og Materialeforskning

Norge

Agder

Kveste – ‘Oppigard’

Årestua

Valle kommune

Gnr/Bnr: 54/1 (?)

Koordinater: 59.1824227 N / 7.5272823 E

Formål: Datering og opbygning af grundkurve

Indsendt af Setesdal Bygningsverncenter og Nationalmuseet

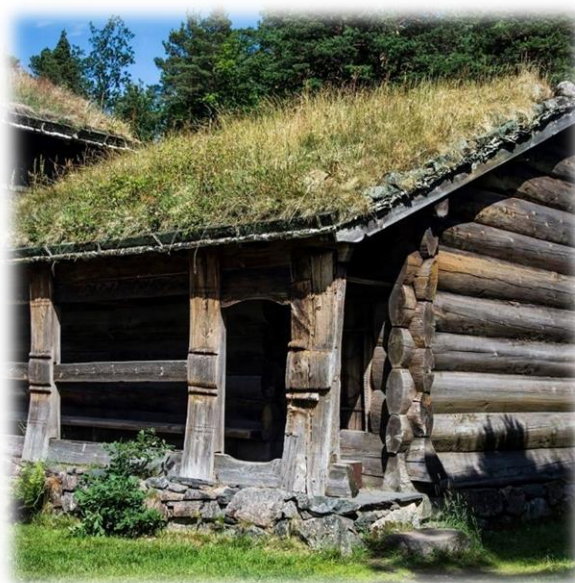
Prøver er udtaget af Eivind Dalseg, Setesdalmuseet /
Bygningsvern i Agder

Undersøgt af: Niels Bonde og Claudia Baittinger

NNU j. nr.: A9839, december 2023.

**Bygningen befinder sig I dag på Kristiansands
Museum**

Foto: Kristiansand
Museum

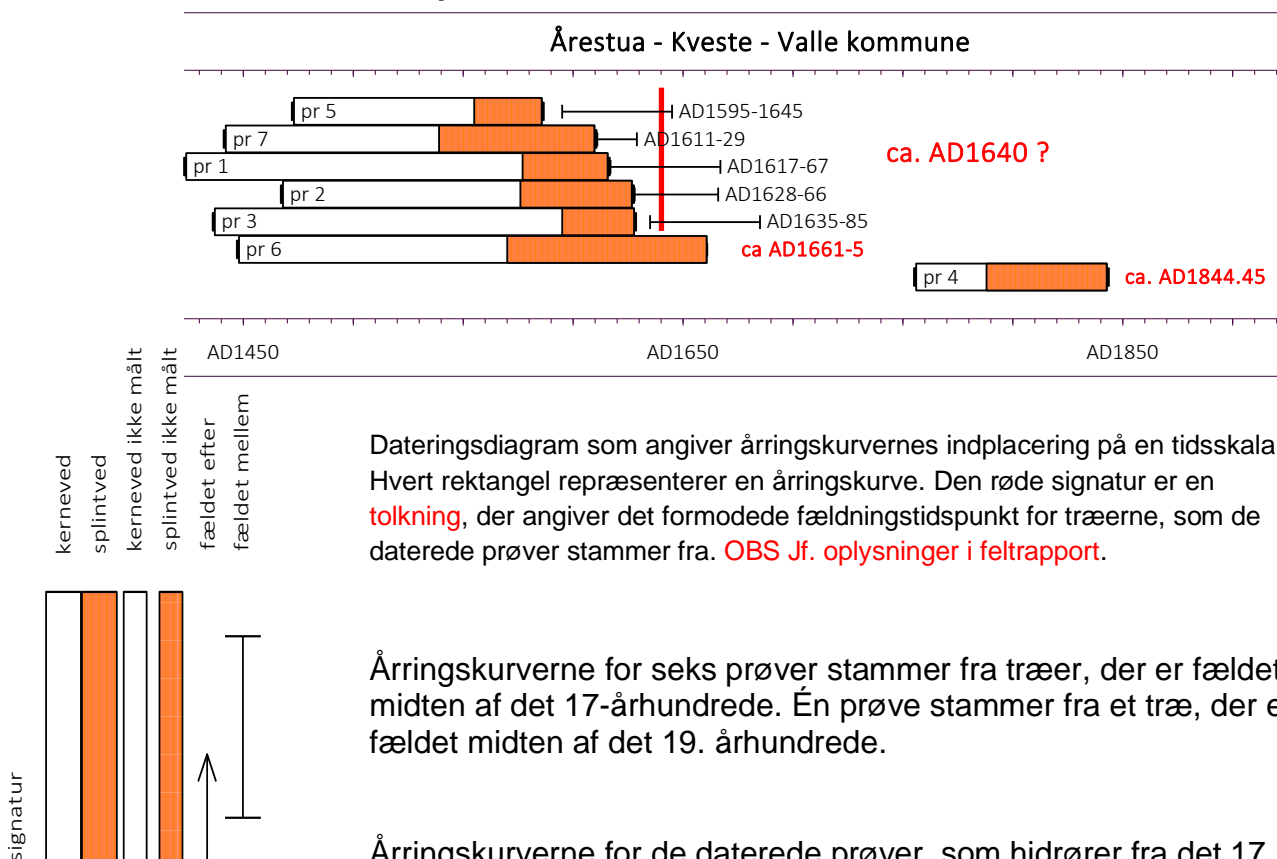
'Årestua'

I alt er syv prøver af fyrretræ (*Pinus sylvestris*) fra syv tømmerstykker undersøgt (se vedhæftede feltrapport). Alle er udtaget som boreprøver.

Der er konstateret splintved på alle prøver.
Antal årringe i prøverne varierer mellem 88 og 214.

For statistiske værdier / beskrivelse med mere vedrørende de enkelte prøver, se katalog.

Alle prøver er dateret.

Kryds-datering absolut

Årringskurverne er søgt dateret ved hjælp af relevante grund - og referancekurver for fyrretræ fra det sydlige Norge. (se tabel)

Referencer:

Anvendt splintstatistik for fyrretræ: ca.40 - 90

For *t*-værdi:

Baillie, M.G.L. & J.R.Pilcher, 1973: A simple cross-dating program for tree-ring research. *Tree-Ring Bulletin* 33, pp. 7-14.

Ved undersøgelsen er der, udover laboratoriets egne udviklede grund- og referencekurver, anvendt kurver, som er stillet til rådighed af NTNU Vitenskapsmuseet Nasjonallaboratoriene for datering, Trondheim.

kurver	-	-	N501m001	N5010019	
-	start	dates	AD1424	AD1756	
-	dates	end	AD1661	AD1843	
aam01	AD1243	AD1744	9.74	-	N Aust Agder indenlands
aam02	AD1487	AD1837	-	2.10	N Aust Agder kystnær
N Aaseral NB02	AD1223	AD1857	8.06	3.45	N VA Aaseral 113 timber
VA_2011_3	AD1223	AD1879	5.43	4.32	N Vest-Agder med Aaseral
VAuAaseralPISY2	AD1353	AD1936	2.65	4.61	N Vest-Agder uden Aaseral

Tabel: Absolut datering. *t*-værdier for kryds-datering med grund- og referencekurver.
For *t*-værdier se Baillie & Pilcher, 1973.

Beregning af middelkurve

Mean sequence - N501m001

Dated AD1424 to AD1661

Contains the following files

N5010019.d dated AD1424 to AD1616 of type R 39 N

N5010029.d dated AD1468 to AD1627 of type R 51 N

N5010039.d dated AD1437 to AD1628 of type R 33 N

N5010059.d dated AD1473 to AD1586 of type R 31 N

N5010069.d dated AD1448 to AD1661 of type R 91 N

N5010079.d dated AD1442 to AD1610 of type R 71 N

Katalog over undersøgte prøver

N5010019

A9839 Kveste Årestue laftestokk pr 1

Raw Ring-width PISY data of 193 years length

Dated AD1424 to AD1616

39 sapwood rings and no bark surface

Average ring width 92.85 Sensitivity 0.19

Interpretation: AD1617-67

N5010029

A9839 Kveste Årestue laftestokk pr 2

Raw Ring-width PISY data of 160 years length

Dated AD1468 to AD1627

51 sapwood rings and no bark surface

Average ring width 125.55 Sensitivity 0.15

Interpretation: AD1628-66

N5010039

A9839 Kveste Årestue laftestokk pr 3

Raw Ring-width PISY data of 192 years length

Dated AD1437 to AD1628

33 sapwood rings and no bark surface

Average ring width 106.04 Sensitivity 0.16

Interpretation: AD1635-85

N5010049

A9839 Kveste Årestue bjelke pr 4

Raw Ring-width PISY data of 88 years length

Dated AD1756 to AD1843

55 sapwood rings and no bark surface

Average ring width 119.73 Sensitivity 0.23

N5010059

A9839 Kveste Årestue laftestokk pr 5

Raw Ring-width PISY data of 114 years length

Dated AD1473 to AD1586

31 sapwood rings and no bark surface

Average ring width 110.48 Sensitivity 0.16

Interpretation: AD1595-1645

N5010069

A9839 Kveste Årestue sperre pr 6

Raw Ring-width PISY data of 214 years length

Dated AD1448 to AD1661

91 sapwood rings and no bark surface

Average ring width 66.87 Sensitivity 0.25

Interpretation: after AD1661

N5010079

A9839 Kveste Årestue sperre pr 7

Raw Ring-width PISY data of 169 years length

Dated AD1442 to AD1610

71 sapwood rings and no bark surface

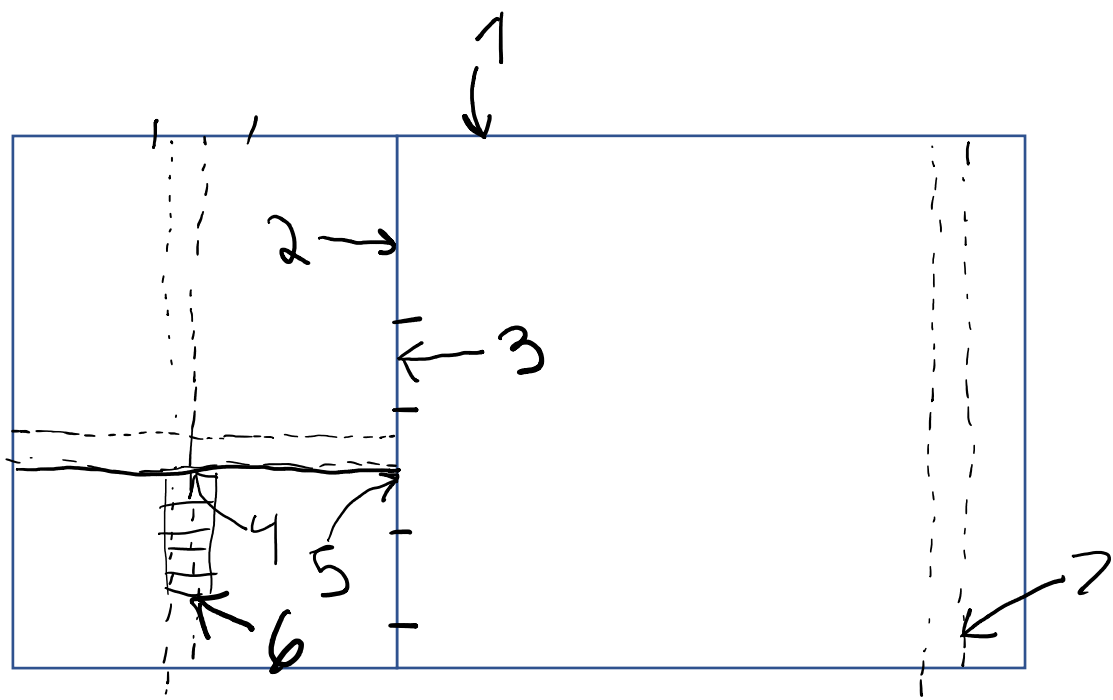
Average ring width 67.57 Sensitivity 0.25

Interpretation: AD1611-29

**FELTRAPPORT
BYGNINGSVERN I AGDER**

Dendrokronologisk objekt:	Årestoge frå kveste
Fylke:	Agder
Kommune:	Kristiansand
Gnr/Bnr:	
Prøvene tatt av:	Eivind Dalseg
Dato for prøvetaking:	16.12.22
Koordinater	

Prøve nr.	Etg./ ev del av hus	Rom/ bygn. del	Del	Sted på del	Marg Ja/nei	Geit Ja/nei	Bast Ja/nei	Bark Ja/nei	Be- arb. Ja/nei	Kommentar
1	Laftestokk		Stokk nr 2 mot vest	V	Ja	Ja			Ja	Ikkje barkkant, men verslitt overflate. Må vere relativt nærme ytre overflate på stokken.
2	Laftestokk		Stokk nr 3 i lafta skillevegg mot årestoga	S	Tja	Ja			Ja	Ikkje barkkant, men manglar få årringar. Tatt litt på skrå.
3	Laftestokk		Stokk nr 5 i lafta skillevegg mot	S						Datt av ca 3 årringar i enden av prøva. Manglar nok totalt 5-15 stk.

N
↓

Kommentar:

Bygningen skal setjast i stand, og museet ynskjer å vite alder på huset. Veldig vanskeleg å få gode prøver av dette

Bygningsbeskrivelse:

Ombygd årestoge som står på kr.sand museum. Bygningen har stor utskiftingsgrad (ca 50%). Årestoga er lafta og har framrom. Det er sval på langveggen. Bygningen har tidlegare vore lengre, og òg hatt sval i gavlen. Ein del eldre bygningsdelar i takkonstruksjonen. Vanskeleg å vite om alt er originalt eller oppattbruka. Flotte beitskier kring dør. Lagt til bjønnåsar sannsynlegvis på eit seinare tidspunkt. Kan ha hatt eit nokså flatt sperretak.